

AU-2039

B.A. (Part—I) Semester—I Examination
(Optional Subjects)
STATISTICS

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :— सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.

1. (अ) सांख्यिकी च्या कोणत्याही दोन व्याख्या सांगा. 4
 (ब) संख्यात्मक व दर्जात्मक सामुग्री उदाहरण देऊन स्पष्ट करा. 3
 (क) द्वितीय सामुग्री मिळविण्याचे स्रोत कोणते आहेत ? 3
 किंवा
2. (अ) सांख्यिकी या शाखेचा उगम कसा झाला ते थोडक्यात स्पष्ट करा. 3
 (ब) वैद्यकीय क्षेत्रात सांख्यिकीची उपयोगिता सांगा. 3
 (क) नावानुसार व क्रमानुसार सामुग्री स्पष्ट करा. 4
3. (अ) सामुग्री दर्शविण्याचे प्रकार कोणते आहेत ? सामुग्रीचे वर्गीकरण करण्याची आवश्यकता का आहे ? 4
 (ब) सारणीयन ची व्याख्या व फायदे सांगा. 3
 (क) इष्टकाकृती स्पष्ट करा. 3
 किंवा
4. (अ) व्याख्या सांगा :—
 (i) वर्ग
 (ii) वर्गांतर
 (iii) प्रथम व अंतिम सीमा. 3
 (ब) आकृतीद्वारे सामुग्री दर्शविण्याचे फायदे व तोटे सांगा. 4
 (क) विभाजित दंडाकृती स्पष्ट करा. 3
5. योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :— 10
 (1) _____ वारंवारता वितरणामध्ये प्रत्येक चलाची स्वतंत्र वारंवारता असते.
 (अ) समितीय (ब) खंडीत (क) सतत
 (2) _____ वर्गामध्ये प्रत्येक वर्गाच्या सीमा वेगवेगळ्या असतात.
 (अ) समावेशी (ब) अपवर्जी (क) अपूर्ण
 (3) अपवर्जी वर्गामध्ये त्या वर्गाची _____ सीमा सामाविष्ट नसते.
 (अ) प्रथम (ब) अंतीम (क) मध्यम
 (4) केंद्रीय प्रवृत्तीची मुख्य _____ मोजमापे आहेत.
 (अ) तीन (ब) चार (क) पाच
 (5) दिलेल्या संचातील सर्व संख्यांच्या बेरजेस घटक संख्येने भागल्यास _____ मिळते.
 (अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक

- (6) गुणात्मक सामुग्रीची सरासरी सामान्यतः _____ ने मिळविती जाते
 (अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (7) सर्वाधिक वारंवारतेच्या चलाला _____ असे म्हणतात.
 (अ) मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (8) दिलेल्या संचातील मूल्यांची _____ पासून घेतलेल्या फरकांची बेरीज शून्य असते.
 (अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (9) सामुग्रीचे _____ समान भागात विभाजन करणाऱ्या मूल्यांना चतुर्थक मूल्ये असे म्हणतात.
 (अ) तीन (ब) चार (क) पाच
- (10) _____ वितरणामध्ये मध्य, मध्यका व बहुलकाचे मूल्य समान असते.
 (अ) समीतीय (ब) असमीतीय (क) खंडीत

किंवा

6. योग्य पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :-

10

- (1) कोणत्याही वर्गात समाविष्ट असलेल्या एकूण चलांच्या संख्येला _____ असे म्हणतात.
 (अ) प्रथम वर्ग (ब) वर्गांतर (क) अंतीम सीमा
- (2) _____ वर्गांमध्ये एका वर्गाची अंतीम सीमा व त्यापुढील वर्गाची प्रथम सीमा समान असतात.
 (अ) समावेशी (ब) अपवर्जी (क) सतत
- (3) सरासरीचे अदर्श मोजमाप सामुग्रीतील सर्व घटकांवर आधारित _____
 (अ) असते (ब) नसते (क) यापैकी नाही
- (4) _____ हे केंद्रीय प्रवृत्तीचे सर्वात लोकप्रिय मोजमाप आहे.
 (अ) मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक
- (5) सामुग्रीचे _____ समान भागात विभाजन करणाऱ्या मूल्यांना दशमक (दशम मूल्ये) असे म्हणतात.
 (अ) चार (ब) दहा (क) नऊ
- (6) कोणत्याही सामुग्रीत एकूण _____ दशम मूल्ये असतात.
 (अ) नऊ (ब) दहा (क) शंभर
- (7) सामुग्रीचे सरासरी मूल्य हा एक _____ आहे
 (अ) चल (ब) स्थिरांक (क) वारंवारता
- (8) _____ व _____ ही दोन मूल्ये समान असतात.
 (अ) मध्य व बहुलक (ब) Q_2 व D_3 (क) P_1 व D_2
- (9) _____ वारंवारता वितरणामध्ये प्रत्येक चल स्वतंत्रपणे दर्शविला असतो.
 (अ) खंडीत (ब) सतत (क) अपूर्ण
- (10) _____ मुळे सामुग्रीचे दोन समान भागात विभाजन केले जाते
 (अ) गणितीय मध्य (ब) मध्यका (क) बहुलक

7. (अ) कार्यालयीन संख्याशास्त्र थोडक्यात स्पष्ट करा. 3
 (ब) कार्यालयीन संख्याशास्त्राचे प्रमुख स्रोत कोणते आहेत ? 3
 (क) डी ज्यू व डी-फॅक्टो पद्धतींची तुलना करा. 4
- किंवा
8. (अ) भारतातील विविध सांख्यिकीय संस्थांची नावे लिहा. 3
 (ब) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण संस्थेची कार्ये स्पष्ट करा. 4
 (क) भारतीय कृषि सांख्यिकीची प्रमुख प्रकाशने सांगा. 3
9. (अ) जीव संख्याशास्त्राची व्याख्या व उपयोग लिहा. 4
 (ब) लोकसंख्येतील मृत्युचे मोजमाप करणारे विविध मृत्युदर व त्यांची सूत्रे लिहा. 3
 (क) जीवसंख्याशास्त्र सामुग्री मिळविण्याची नोंदणी पद्धत स्पष्ट करा. 3
- किंवा
10. (अ) अल्पमृत्युदराची व्याख्या व गुण-दोष लिहा. 3
 (ब) जीव संख्या शास्त्र सामुग्री मिळविण्याची संपूर्ण गणन पद्धत स्पष्ट करा. तिचे फायदे-तोटे लिहा. 4
 (क) निश्चित मृत्युदर मिळविण्याची आवश्यकता का आहे ? 3

